

Asociácia zamestnávateľských zväzov a združení SR

Materiál na rokovanie HSR SR
Dňa 23. augusta 2021

č. 9)

Stanovisko k Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025

Všeobecne k návrhu:

Návrh národného strategického dokumentu Programu odpadového hospodárstva Slovenskej republiky na roky 2021 – 2025 (ďalej len „program“) predkladá Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky.

Návrh programu je v poradí šiestym národným programom stanovujúcim základné požiadavky, ciele a opatrenia zamerané na oblasť odpadového hospodárstva. Vychádza z vyhodnotenia predchádzajúceho programu (POH SR na roky 2016 až 2020), z analýzy súčasného stavu a potrieb odpadového hospodárstva SR a z aktuálne platných právnych predpisov Európskej únie.

Program definovaním priorít pre dobudovanie infraštruktúry v odpadovom hospodárstve prispeje k smerovaniu investícií do infraštruktúry odpadového hospodárstva prostredníctvom pripravovaného operačného programu (programové obdobie 2021 – 2027) v časovom horizonte do roku 2025.

Štruktúra programu zodpovedá požiadavkám článku 28 rámcovej smernice o odpade. Program zároveň prihliada na dokumenty a smerovanie Európskej komisie týkajúce sa uzavretého (obehového) hospodárstva a výhľadových plánov stratégie odpadového hospodárstva na roky 2025 a 2030 v rámci „odpadového balíčka“, ktorý zásadným spôsobom zmenil spôsob nakladania s odpadmi v prospech ich recyklácie a udržateľného využívania recyklovateľných odpadov.

Program neobsahuje opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu podľa článku 29 rámcovej smernice o odpade, keďže tieto boli prijaté v samostatnom strategickom dokumente Program predchádzania vzniku odpadu Slovenskej republiky na roky 2019 – 2025 (ďalej len „PPVO SR 2019 – 2025“). Avšak kvôli potrebnému doplneniu dokumentu PPVO SR 2019 – 2025 v nadväznosti na novelizované znenie rámcovej smernice o odpade obsahuje program aj špeciálnu časť týkajúcu sa existujúcich a plánovaných opatrení na predchádzanie vzniku odpadu vyplývajúcich z článku 9 (1) rámcovej smernice o odpade, časť k prínosu a opisu opatrení pre uplatňovanie hierarchie odpadového hospodárstva v zmysle Prílohy IVa rámcovej smernice o odpade a časť obsahujúcu aktualizované opatrenia na predchádzanie vzniku odpadu v zmysle Prílohy IV rámcovej smernice o odpade.

Program je národný strategický dokument, preto bol posudzovaný v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Program bol predmetom predbežného pripomienkového konania a medzirezortného pripomienkového konania.

Vzhľadom na charakter predkladaného materiálu, pripraveného na rokovanie vlády SR, materiál nepredpokladá vplyv na informatizáciu spoločnosti, predpokladá pozitívny vplyv na zamestnanosť, predpokladá negatívne aj pozitívne vplyvy na rozpočet verejnej správy, negatívne aj pozitívne vplyvy na podnikateľské prostredie a negatívne a pozitívne sociálne vplyvy. Posudzovanie vplyvov na životné prostredie predpokladá pozitívny vplyv na životné prostredie a zdravie človeka.

Stanovisko AZZZ SR :

K predloženému materiálu uplatňujeme nasledovné pripomienky:

1. Nesúhlasíme so znížením recyklačnej efektivity na úroveň minimálne 65 percent a žiadame úpravu v POH vo výške doterajšej úrovne recyklačnej efektivity, a to minimálne 90 percent.

Zdôvodnenie:

Slovenská republika prevzala čl. 12 bod 4 a prílohu III časť B smernice EÚ 2006/66/ES o batériách a akumulátoroch do slovenskej legislatívy (vyhláška č. 373/2015 Z. z.) nasledovne: „proces recyklácie použitých batérií a akumulátorov musí dosahovať minimálnu recyklačnú efektivitu:.....“. Zároveň smernica v tomto článku v bode 1 vyžaduje, aby, členské štáty najneskôr do 26. septembra 2009 zabezpečili, aby: „výrobcovia alebo tretie osoby zaviedli systémy, s použitím najlepších dostupných techník, z hľadiska ochrany zdravia a životného prostredia, ktoré zabezpečia spracovanie a recykláciu použitých batérií a akumulátorov...“

Na požiadavku vytvorenia dostatočných kapacít a najlepších dostupných techník mali krajiny EÚ od roku 2009 dostatočný časový priestor zareagovať a mohli si kapacity v takej kvalite ako v SR dobudovať. Slovenská republika zabezpečila vybudovanie dostatočných kapacít a legislatívne vyžaduje povinnosť pre recyklačné technológie spĺňať kvality BAT technológie. Táto podmienka však pri nízkej recyklačnej efektivite 65 percent bezprecedentne absentuje (je nespĺnená) a spĺňa ju práve 90 percentná recyklačná efektivita.

Ukazovateľom najvyššieho možného dosiahnutia stupňa hierarchie odpadového hospodárstva, tzn. najlepšej možnej recyklácie, a pochopiteľne tým aj ochrany zdravia, života a životného prostredia je práve dosiahnutý stupeň recyklačnej efektivity. Uvedený účel je deklarovaný už v prvom bode preambuly Nariadenia o preprave odpadu č. 1013/2006: „Hlavným a prevládajúcim cieľom a zložkou tohto nariadenia je ochrana životného prostredia, jeho účinky na medzinárodný obchod sú len vedľajšie.“ a následne je potrebné postupovať jednou z možností pre uplatnenie systematického namietania prepravy podľa čl. 12 nariadenia. Je neakceptovateľné tieto ustanovenia obísť, pretože samotné nariadenie hovorí o namietaní takej prepravy, ktorá nebude v súlade s platným POH.

Ak MŽP ciele recyklačnej efektivity do POH nezavedie, vytvára podmienky „nerovnocennej súťaže“ a znevýhodnenia na trhu recyklácie pre tých, ktorí vysoké normy ochrany životného prostredia v Slovenskej republike splnili. Boli sme informovaní, že na túto tému sa uskutočnilo na MŽP rokovanie za účasti PMÚ a týmto žiadame o predloženie zápisnice z rokovania, ktoré bude obsahovať vyjadrenie PMÚ.

Je nepochopiteľné, že MŽP SR, ktoré pri iných environmentálnych požiadavkách vystupuje v prospech environmentu, tak pri tejto jednoznačnej environmentálnej podmienke, ktorá je v súlade s legislatívou EÚ, je práve na opačnej strane.

K argumentácii MŽP, že uvedená požiadavka presahuje požiadavky EÚ regulácie, takže môže byť považovaná za gold-plating uvádzame, že uvedená požiadavka nie je a nemôže byť považovaná za goldplating.

Goldplating je rozširovanie požiadaviek európskej legislatívy, najmä smerníc, v procese transpozície do vnútroštátnych právnych poriadkov členských štátov EÚ. Práve naopak absencia cieľov recyklácie v POH, ktoré Slovenská republika skutočne dosiahla, môže mať na svedomí stratu konkurencieschopnosti domácich podnikov, ktoré túto povinnosť plnia v súlade so smernicou, a v intenciách argumentácie MŽP sa môže obdobne vyhodnotiť goldplating v neprospech domácich recyklátorov, pretože ich ako podnikateľov neúmerne zaťažila slovenská legislatíva.

Vzhľadom k už vyššie citovanej európskej legislatíve, zdôrazňujeme, že Slovenská republika uvedené prevzala do právneho poriadku a zabezpečila vybudovanie dostatočných kapacít, za podmienok BAT. Najlepšie dostupné techniky (BAT) nemôžu byť s minimálnou 65 percentnou recyklačnou efektivitou, ale s recyklačnou efektivitou podľa BAT minimálne 90 percent, preto ak sa takéto ciele reálne splnia, nie je možné hovoriť o goldplatingu.

SR vo svojich doterajších cieľoch trvala na dosiahnutí vysokej 90 percentnej recyklačnej efektivite a je nepochopiteľné, že po jej dosiahnutí a teda dodržaní ustanovení smernice prestala mať záujem o recykláciu a

zaujíma ju výhradne voľný trh so zníženou 65 recyklačnou efektivitou, napriek názoru PMU, ktorý na svojom liste po vysvetlení netrvá.

K argumentácii MŽP k regulácii ponuky a dopytu zo strany MŽP:

MŽP vo svojom stanovisku tvrdí: "Ministerstvo životného prostredia SR je v zmysle zákona o odpadoch príslušným orgánom pre cezhraničný pohyb odpadov. Z uvedeného vyplýva, že primárnou úlohou tohto orgánu nie je riešenie otázky ponuky a dopytu vo vzťahu k naplnenosti kapacít na spracovanie odpadov."

Podľa nášho názoru ministerstvo pri posudzovaní cezhraničnej prepravy musí postupovať výlučne podľa Nariadenia o preprave odpadu. V preambule nariadenia v bode 1 sa uvádza: „Hlavným a prevládajúcim cieľom a zložkou tohto nariadenia je ochrana životného prostredia, jeho účinky na medzinárodný obchod sú len vedľajšie.“

Celé zdôvodnenie sa nesie v protirečení, keď na jednej strane podľa vyjadrení MŽP odmieta regulovať ponuku a dopyt, ale zároveň výhradne rieši vnútorný trh a nie environment.

Nadalej trváme na tom, že stanovenie cieľov recyklácie v POH v žiadnom prípade neodporuje európskej legislatíve, zabezpečuje vysokú úroveň environmentu, nezakazuje vnútorný trh, naopak vytvára dobré konkurenčné prostredie pre podniky, ktoré majú v záujme vykonávať kvalitnú recykláciu v súlade so zákonom.

2. Nesúhlasíme s podmienkou pridelenia Európskych fondov, ktoré nemôžu byť udelené pre kvalitatívne spracovanie odpadov v recyklácii a teda znižovanie množstva odpadov ukladaných na skládku.

Zdôvodnenie:

Materiálové zhodnotenie a recyklácia je uvádzaná, ako priorita v hierarchii odpadového hospodárstva. Znižovanie množstva odpadu ukladaného na skládku je priamo zakotvené v politike MŽPSR a EÚ. Preto je vzdanie sa podpory technológií z fondov EÚ, zo strany MŽP SR, ktoré síce nebudú zvyšovať množstvo spracovaného odpadu, ale ho spracujú kvalitnejšie a tým znížia množstvo odpadu určeného na skládku nepochopiteľné.

Záver :

AZZZ SR na základe uvedeného nesúhlasí s predloženým materiálom.